

Pirineus Digital, 22/06/22

La nova Llei de Muntanya comença a caminar amb l'aprovació de la memòria preliminar

El Govern ha aprovat aquest dimarts la memòria preliminar per a l'elaboració de la nova Llei de muntanya, al mateix temps que s'inicia la consulta pública a la ciutadania amb la seva publicació al Portal de la Transparència. Comença així el camí per elaborar una llei que substitueixi i actualitzi la Llei d'alta muntanya, aprovada el 1983 i que, tot que alguns dels seus objectius mantenen encara la vigència, ha quedat obsoleta en gran part pels canvis socials, econòmics i fins i tot institucionals que s'han produït en els darrers 40 anys a Catalunya i al món.

Segons la normativa vigent, componen els territoris de muntanya l'Aran i les comarques de muntanya de l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà, el Pallars Jussà, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Solsonès, el Berguedà, el Ripollès i la Garrotxa, juntament amb els municipis de les anomenades zones de muntanya, fora del territori pirinenc. En conjunt, són 300 municipis que representen el 46% de la superfície de Catalunya, el 32% dels municipis i el 4,5% de la població.

Des del Govern destaquen que, tot i que no tots els territoris de muntanya comparteixen la mateixa casuística, tenen com a trets comuns el baix pes demogràfic i la dispersió dels nuclis habitats, que dificulta la prestació de determinats serveis, també complicada per la seva orografia i clima. Afegeixen que la retenció dels joves i del talent és un altre repte per la forta estacionalitat dels llocs de treball en una economia molt terciaritzada per l'impacte del turisme. Es tracta igualment de territoris amb un elevat pes dels espais naturals

protegits i del sòl forestal i una gran riquesa patrimonial. També els ajuntaments d'aquests territoris són petits i amb recursos limitats per exercir les seves funcions.

El conjunt d'aquests territoris haurà d'afrontar, a més dels canvis econòmics profunds que ja han viscut les darreres dècades, dues grans transformacions globals: la digitalització i els efectes del canvi climàtic. Això, en un context on conceptes com sostenibilitat ambiental, econòmica i social; cogovernança i participació ciutadana, i planificació estratègica han irromput amb força com a requisits de l'actuació de l'administració pública, constaten des de l'executiu.

Els territoris de muntanya, per tant, tenen unes especificitats pròpies i uns reptes associats que continuen fent necessària la intervenció pública amb polítiques de discriminació positiva, integrals i ajustades a cada realitat territorial, afegeixen des del Govern.

Nous objectius estratègics per a nous reptes

Des de l'executiu remarquen que ara, igual que fa quaranta anys, continua sent necessari combatre la regressió demogràfica, valorar els recursos existents i garantir l'assistència tècnica a bona part dels municipis de muntanya. També, reconèixer formalment els serveis ecosistèmics que la muntanya presta al conjunt de la societat, protegir el patrimoni natural i cultural i garantir un desenvolupament sostenible dels territoris de muntanya perquè són valuosos i fràgils.

No obstant això, el Govern aposta per incorporar nous objectius estratègics i posar l'accent en alguns aspectes la importància dels quals suscita un gran consens avui dia: situar l'atracció de projectes econòmics tractors com a pal de paller de les polítiques de muntanya per garantir més llocs de treball, ocupació tot l'any i la diversificació de l'economia; posar l'accent en l'atracció de capital humà tant o més que en la fixació de la població existent; emfasitzar la innovació i la qualitat en la prestació de serveis més que en el mateix equipament; impulsar la digitalització i la innovació logística i laboral per minimitzar els inconvenients de la posició territorial perifèrica, amb l'arribada de la fibra òptica com a condició necessària però no suficient; ajustar les polítiques públiques a les característiques específiques d'aquests territoris; promocionar una nova governança i l'enfortiment dels instruments de participació, representativitat i concertació del conjunt dels actors del territori; i afegir l'adaptació als efectes del canvi climàtic, la internacionalització i l'aprofitament de la cooperació transfronterera com a objectius estratègics.

En resum, afegeixen des de la Generalitat, la memòria preliminar considera que les polítiques de muntanya han d'apostar per atreure capital humà, residents permanents i activitat econòmica durant tot l'any; aprofitar els recursos propis en un marc de sostenibilitat i resiliència, i ajustar les polítiques públiques i la seva governança a les característiques concretes d'aquests territoris.

Nous instruments per desplegar objectius estratègics

A partir dels resultats de diverses sessions de participació al territori desenvolupades entre 2014 i 2018, la memòria conté una primera proposta dels instruments que caldria crear o remodelar per desplegar una política de muntanya eficaç, atès que es considera que els creats per la llei de 1983 han quedat obsolets. Entre d'altres, són: l'Observatori dels territoris de muntanya per als treballs de diagnòstic, identificació de reptes i detecció de necessitats; la creació de la figura del projecte o l'actuació estratègica i del procediment per detectar-los, prioritzar-los i desplegar-los en corresponsabilitat entre departaments i territori; l'enfortiment i ampliació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA); i la redefinició, enfortiment i dotació d'un marc estable als consells comarcals de muntanya.

Bona part de les propostes contingudes a la memòria que ha aprovat aquest dimarts el Govern sorgeixen del procés participatiu que la Generalitat, a instàncies del Consell General de Muntanya, va iniciar el 2011. Ara, la memòria es publicarà al Portal de la Transparència per efectuar una consulta pública prèvia durant 3 mesos per validar-ne el contingut, afegir nous enfocaments i començar així la tramitació de la futura Llei de muntanya.

Complementàriament, s'informarà directament als representants dels 300 municipis de muntanya i es convocaran sessions de debat amb el Consell General de Muntanya, els consells comarcals de muntanya, el Conselh Generau d'Aran i l'IDAPA.